

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianaee, 1661

21 Inferior summum non judicat hac prohibe[n]te.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

Innocentii, Zozimi, Celestini, Leonis, Gelasii, Hilarii, Symmachi, Hormisdæ, Simplicii, & Gregorii junioris. Ili omnino sunt, & per quos iudicant episcopi, & per quos episcopi simul iudicantur, & clerici. Nam si tale emerit, vel contigerit infortunatum negotium, quod minime possit per se definitum, tunc si illorum, quorum meminitis, dicta, Hieronymi, Augustini, Ildori, vel ceterorum similiter sanctorum doctorum similium repetita fuerint, magnanimiter sunt tenenda, ac promulganda; vel ad Apostolicam sedem referendum de talibus. Quam ob causam luculentius magna voce pronuntiare non timeo: quia, qui illa, quæ diximus, sanctorum Patrum statuta, quæ apud nos canonum nomine proutantur, (sive sit ille episcopus, sive clericus, sive laicus) non sibi indifferenter recipere conuincitur, nec catholicam, & Apostolicam fidem, nec sancta quatuor Evangelia uniter, & efficaciter ad effectum a suam retinere, vel credere probatur.

¶ **Sunt Canones**] Indicat canones, & regulas, ex quibus constat corpus, vel codex canonum, de quo in præfatione dictum est, quod Romani Pontifices, præsertim in iudiciis uidebantur, in quo codice sunt canones tantum, non synodalia gesta, ut superius Nicolaus, in c. Romanorum, 19. dist. scripsit.

¶ **Carthaginensium**] In codice canonum uicæ est synodus Carthaginensis, cuius canones triginta tres, qui ex uariis conciliis Carthagini habitis, collecti fuerunt. Eos canones sedes Apostolica uicæ præfati, & usæ esse, quando in codice canonum referendi uideantur. Eodem etiam Græci, quo ordine quod Latini habentur, uero alio præterea multis Africanarum synodum conuicti, in linguam suam uerterunt, & hi ipsi sunt, qui uicem numerus Augustinus, Barchardus, & Poycaz quatuor Græcians interduum quatenus hi utatur, interdum uero ex singulis Carthaginensibus conciliis canones accipiat, quod suis libris indicatur. Et hæc uicæ Carthaginensis synodo intelligendum est, quod hæc uicæ supra dicta, & prima ad notari, uersio prima, quod hic dictandam dilatum fuit.

¶ **Non indifferenter**] Anselmus, Deus dedit, & Gregorius presbyter in Polycarpo habent, qui eandem indifferenter non recipit, ipse se conuincit minime catholicam, & Apostolicam fidem ad effectum suæ retinere salutis.

C. II. ¶ **Corripendi sunt qui decreta Romanorum Pontificum non habent, uel non obseruant.**

Item Nicolaus I. Pharis, in b. epistola, cuius initium est, [Postquam uocato Petro.]

¶ **Decreta Romanorum pontificum non habentis, de neglectu atque incuria eius arguendi.** Si uero habentis & non obseruas, de temeritate etiam corripendi, & increpandi.

C. III. ¶ **Ad quos sit recurrendum, cum sacra Scriptura auctoritas non occurrat.**

Item Innocentius I. Papa.

¶ **De quibus causis nulla solvendi, ligandique auctoritas in libris ueteris Testamenti, quatuor Evangeliorum, cum totis scriptis Apostolorum appareat, ad diuina recurre scripta Græca &.** Si neque in illis, canones 2 Apostolicæ sedis intueri. Si nec in illis, ad catholicæ ecclesiæ historiam catholicas à doctoribus catholicis scriptas manum mitte. Si nec in illis, sanctorum exempla perspicaciter recitare. Quod si omnibus his inspectis, huius questionis qualitas non lucide investigatur; seniores provinciarum congrega, & eos interroga. Facilius namque inuenitur quod à pluribus senioribus

a al. presertim. b Est eadem epist. 6. ex qua sumptum est, & quod dicitur, supra dist. 16. Anselm. lib. 3. cap. 33. c Polycarpo lib. 7. tit. 2. Barchard. lib. 2. c. 11. l. v. par. 4. cap. 70. d al. Græci.

quæritur. Verus enim reprimissor Dominus ait a, [Si duo ex uobis, uel tres conuenierint super terram in nomine meo, de omni re quæcumque petierint, fiet illis a patre meo.]

¶ **Innocentius**] Caput hoc non est inter epistolas Innocentii primi, quæ multa exstant; neque uero Innocentii secundi esse potest, cum ante ipsum scripsit Barchardus, & Ivo, a quibus hoc ipsum citatur.

¶ **Canones**] Verba hæc, quæ apud Gratianum decantantur, sunt apud Barchardum, & Iuuenem, & Polycarpum, in quo Polycarpo habentur hoc ipso loco, in quem sunt restituta.

DISTINCTIO XXI.

¶ **Decretis ergo Romanorum Pontificum, & sacris canonibus conciliorum ecclesiastica negotia, ut supra monstratum est, terminantur.** ¶ **Ministra uero sacrorum canonum, & decretorum Pontificum sunt Summi Pontifices, & infra presules, ac reliqui sacerdotes, quorum institutio in ueteri Testamento est inchoata, & in nouo plenius consummata.** ¶ **Summi enim Pontifices, & minores sacerdotes à Deo sunt instituti per Moysen b, qui ex precepto Domini, Aaron in summum Pontificem, filius uero eius unxit in minores sacerdotes.** Postea uero Dauid, cum ministeria domus Domini ampliatet, iuniores, & cantores instituit. Porro Salomon quendam modum exorcizandi inuenit, quo demones adurati, ex obsequiis corporibus pellebantur: huic officio mancipari, exorcista uocati sunt, de quibus Dominus in Euangelio c. [Si ego in Beelzebub eicio demonia, filii uestri (uidelicet exorcista) in quo eiciunt?] Hæc omnis in nouo Testamento ecclesiæ imitata, habet iuniores suos, quos officios appellamus. Pro cantoribus lectores & sinodales cantores instituit. Exorcistas autem nomine antiquo & officio permanentes recepit. Pro filiis uero Aaron, omnes infra summum Pontificem sacerdotum administrantur sunt consecrati. ¶ **Inter eos quadam discretio seruata est, ut alii appellentur simpliciter sacerdotes, alii archipresbyteri, alii chorepiscopi, alii episcopi, alii archiepiscopi, seu metropolitani, alii primates, alii patriarchæ, alii summi Pontifices.** ¶ **Horum discretio à gentilibus maxime introducta est, qui suos flamines, alios simpliciter flamines, alios archiflamines, alios protiflamines appellabant.** Simpliciter uero maiorum, & minorum sacerdotum discretio in nouo Testamento ab ipso Christo sumptis exordium, qui duodecim Apostolos tanquam maiores sacerdotes, & lxxii. discipulos quasi minores sacerdotes instituit. Petrus uero quasi in summum sacerdotem electus, dum ei præ omnibus, & pro omnibus clauis regni caelorum tribuit, & à se petro, Petri sibi nomen imposuit, atque pro eius fide se specialiter rogasse testatus est, & ut ceteros confirmaret, sibi innoxii, dicens d [Ego rogavi pro te Petre, ut non deficiat fides tua, & tu aliquando conuersus confirma fratres tuos.] Hanc eandem formam Apostoli fecerunt, in singulis ciuitatibus episcopos, & presbyteros ordinauerunt: Leuitus autem ab Apostolis ordinatus legitur, quorum maximus fuit beatus Stephanus e. Subdiaconos, & acolythos procedente tempore ecclesiæ sibi constituit.

C. I. ¶ **Unde nomina ecclesiasticorum graduum sumuntur.**

¶ **De his ita scribit B. Ildorus lib. 7. Etymol. cap. 12.** nomina illorum, & nomina causas exponebat, ita inueniunt.

¶ **Cleros f & clericos hinc appellatos credimus, quia Matthias g forte electus est, quem primum per Apostolos legitimus ordinatum.** Καλὸς enim Græcè, fors Latine, uel hereditas dicitur. Propterea ergo dicti sunt clerici, quia de forte domini sunt; uel quia Domini partem habent. Generaliter autem clerici nuncupantur o-

a Matth. 18. b Exo. 28. 1. Paral. 21. & 3. 33. c Luc. 11. d Luc. 22. e Act. 6. f De officio lib. 2. c. 1. Rabanus de instit. cler. lib. 1. c. 2. g Act. 1.

62
 mnes, qui in ecclesia Christi deservunt, quorum gradus, & nomina sunt hæc: ostiarius, psalmista, lector, exorcista, acolythus, subdiaconus, diaconus, presbyter, episcopus. ¶ Ordo episcoporum quadripartitus est, id est, in patriarchis, archiepiscopis, metropolitanis, atque episcopis. Patriarcha, græcæ lingua, summus patrum interpretatur, quia primum, id est, 1. Apostolicum retinet locum, & ideo, quia summò honore fungitur, tali nomine censetur, sicut Romanus, Antiochenus, & Alexandrinus. Archiepiscopus græco dicitur vocabulo, quod sit summus episcoporum, tenet enim vicem Apostolicam, & præsidet tam metropolitanis, quam ceteris episcopis. Metropolitanus autem à mensura civitatum vocatur: singulis enim provinciis præeminet, quorum auctoritati, & doctrinæ a ceteri sacerdotes subiecti sunt, sine quibus nihil reliquos agere licet episcopos: sollicitudo enim totius provincie ipsi commissa est. Omnes autem superius designati ordinis uno eodemque vocabulo episcopi nominantur: sed ideo privato nomine quidam utuntur, propter distinctionem potestatum, quam singulariter acceperunt. Patriarcha patrum princeps: *Αρχιεπίσκοπος* enim princeps, inde archiepiscopus princeps episcoporum, sicut metropolitanus à mensura civitatum. ¶ Episcopus autem vocabulum inde ductum, quod ille, qui efficitur à episcopo superintendat, scilicet curam gerens subditorum: *Επίσκοπος* enim Græcè, intendere dicitur. Episcopi autem Græcè, Latine speculatores interpretantur: nam speculator est præpositus in ecclesia dicitur, eò quod speculetur, & perspicat populoz in fide positum mores, & vitam. ¶ Pontifex princeps sacerdotum est, quasi via sequentium. Ipse & summus sacerdos, ipse & Pontifex maximus nuncupatur. Ipse enim efficit sacerdotes, atque levitas, ipse omnes ordines ecclesiasticos disponit, ipse, quid unusquisque facere debeat ostendit. Antea autem qui Reges erant, & Pontifices erant. Nam majorum hæc erat consuetudo, ut rex esset etiam sacerdos, & Pontifex. Vnde & Romani Imperatores Pontifices dicebantur. ¶ Vates à vimentis appellatus est, cuius significatio multiplex est: nam modo sacerdotem, modo prophetam significat, modo poetam. ¶ Antistes sacerdos dicitur est, quod antestat: Primus est enim in ordine ecclesie, & supra se nullum habet. ¶ Sacerdos autem nomen habet compositum ex Græco & Latino, quasi sacrum dans: sicut enim rex à regendo, ita sacerdos à sacrificando vocatus est, consecrat enim, & sacrificat. Sacerdotes autem gentilium flamines dicebantur. Hi in capite habebant pileum, in quo erat brevis virga, desuper habens lanæ aliquid, quod cum propter æstum ferre non possent, filo tantum capiti religare coeperunt. Nam nudis penitus eos capitis incedere nefas erat. Vnde à filo, quo utebantur, flamines dicti sunt, quasi flamines. Veram festis diebus filo deposito, pileum imponebant pro sacerdotii eminentia. ¶ Presbyter Græcè, Latine senior interpretatur: non modo pro ætate, vel decrepitate senectute, sed etiam propter honorem, & dignitatem, quam acceperunt, presbyteri nominantur, unde 2. & apud veteres, iidem episcopi & presbyteri fuerunt; quia illud nomen dignitatis est, & non 3. ætatis. Ideo autem & presbyteri sacerdotes vocantur, quia sacrum dant, sicut episcopi; qui licet sint sacerdotes, tamen Pontificatus apicem non habent: quia nec chrismate frontem signant, nec paraclitum Spiritum dant, quod solis debet episcopis, lectio Actuum c. Apostolorum demonstrat. ¶ Levites ex nomine auctoris vocati. De Levi enim levitas exortus sunt, à quibus in templo Dei mystici sacramenti ministeria explebantur. Hi Græcè diaconi, Latine ministri dicuntur, quia sicut in sacerdote conse-

a al. doctrina & potestati.] orig. b. superscriptur, superintendat,] orig. & Rab. c. Ad. s.

64
 cratio, ita in diacono ministerii a dispensatio habetur. ¶ Hypodiaconi Græcè, quos nos subdiaconos dicimus, qui ideo sic appellantur, quia subiacent præceptis, & officiis levitarum. Oblationes enim in templo Dei à fidelibus ipsi suscipiunt, & levitis superponendas altaribus deferunt: hi apud Hebræos, Nathini vocantur. ¶ Lectores à legendo, psalmistæ à psalmis canendis vocati: illi enim prædicant populis, quid fequentur; isti canunt, ut excitent ad compunctionem animos audientium; licet & quidam lectores ita miserabiliter pronuncient, ut quosdam ad luctum, lamentationemque compellant. Iidem etiam & pronuntiatores vocantur, quod porro 6. annuncient. Tanta enim & tam clara erit eorum vox, ut quamvis longè positorum aures adimplent. ¶ Cantor autem vocatus, quia vocem modulatur in cantu. Huius duo genera dicuntur in arte musica, sicut ea docti homines Latine dicere poterunt, præcantor, & succentor: præcantor scilicet, qui vocem præmittit in cantu succentor autem, qui subsequenter cantando respondet. ¶ Conceptor autem dicitur, quia consonat: qui autem non consonat, nec concinit, nec cantor, nec conceptor erit. ¶ Acolythi c. Græcè, Latine ceroferaarii dicuntur, à deportandis cereis, quando legendum est Evangelium, aut sacrificium ostendunt: tunc enim accenduntur luminaria ab eis, & deportantur, non ad effugandas tenebras, dum Sol eodem tempore rutilet, sed ad signum lætitiæ demonstrandum, ut sub typo luminis corporalis, illa lux ostendatur, de qua in Evangelio legitur d. [Erat lux vera, quæ illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum.] Exorcistæ ex Græco in Latium adjuvantes, sive increpantes vocantur, invocant enim super catechumenos vel fere eos, qui habent spiritum immundum, nomen Domini I.E.S.V., adjuvantes petunt, ut egrediatur ab eis. ¶ Ostiarii iidem, & Ianitores, qui in veteri Testamento electi sunt ad custodiendum templi, ut non ingrederetur in illud immundus in omni re. Dicti autem ostiarii, quod præstant ostium templi, ipsi enim tenentes clavem, omnia ius, extraque custodiunt, atque inter bonos & malos habentes iudicium, fideles recipiunt, & respuunt infideles.

1. ¶ Id est, apostolicum] Antea legebatur, post Apostolicum. Restituta est vera lectio non modo ex Isidoro, & veterum exemplarium Gratiani fide, sed ex ipsa ab Isidoro allata ratione, qui Romanum, Antiochenum, & Alexandrinum, Patriarchas propterea vocat, quia Apostolicum locum tenent. Hæc idem B. Gregorius lib. 6. epist. 27. scribens Eulogio Alexandrino, declarat his verbis: Itaque cum multi sint Apostoli, pro ipso tamen principatu sola Apostolorum Principis sedes in auctoritate convaluit, quæ in tribus locis unius est. Ipse enim sublimavit sedem, in qua etiam quiescere, & præsentem vitam finire dignatus est: ipse decoravit sedem, in qua Evangelistam discipulum militi: ipse firmavit sedem, in qua septem annis, quamvis discessurus, sedet: Atque hæc idem ait. Anacletus, c. sacrosancta. infra; dist. 22.

2. ¶ Vnde & apud] Restituta hæc sunt in locum suum, quo loco habentur apud sanctum Isidorum.

3. ¶ Et non atatis] In originali est, hoc atatis, & ita apud Hieronymum in epist. 83. ad Oceanum, sed ab glossatorum non est mutatum.

C. II. ¶ Romana ecclesia à Christo primitum accepit.

Item Anacletus ad episcopos Italiae epist. 2.

IN e novo Testamento post Christum Dominum à Petro sacerdotalis cepit ordo: quia ipsi primò Pontificatus in ecclesia Christi datus est, Domino dicente ad eum [Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo

a al. mysterii. b al. populo. c Ivo part. 6. cap. 1. d Ioan. 1. e Anselm. c. 1. Polygl. l. 1. c. 1. Ivo p. 5. ca. 1. Passorm. l. 3. c. 22. f Matth. 16. & Ma. ecclesiam

ecclesiam meam, & porta inferi non praevalent adversus eam, & tibi dabo claves regni caelorum.] Hic ergo ligandi, atque solvendi potestatem primus accepit a domino, primusque ad fidem populum virtute suae praedicationis adduxit. Ceteri vero Apostoli cum eodem patris confortio honorem, & potestatem acceperunt, ipsi quoque principem eorum esse voluerunt, qui etiam iubente Domino in toto orbe dispersi Evangelium praedicaverunt. Ipsi quoque decedentibus, in locum eorum successerunt episcopi: quorum ordinatio praetaxato debet fieri ordine, & modo; quos qui recipit, & verba eorum, Deum re capit, qui autem spernit eos; cum a quo missi sunt, & cuius legatione funguntur, spernit, & ipse indubitanter spernetur a Domino. *Videntes a autem ipsi Apostoli messum esse multum, & operarios paucos, rogaverunt dominum messis, ut mitteret operarios in messem suam. inde ab eis electi sunt lxxii. discipuli; quorum typum gerant presbyteri, atque in eorum locum sunt constituti in ecclesia.*

C. III. *Primum Romana ecclesie non aliqua synodus, sed Christus instituit.*
Item Gelasius urbis Romae episcopus omnibus orthodoxis.

Quamvis in univere per orbem Catholica Ecclesia unum thalamus Christi sint, sancta tamen Romana, Catholica, & Apostolica Ecclesia nullis synodicis constitutis, ceteris ecclesiis praelata est, sed Evangelica voce Domini, & salvatoris nostri primatum obtinuit. [Tu etiam c. (inquens) & super hanc petram aedificabo ecclesiam meam: & porta inferi non praevalent adversus eam. Et tibi dabo claves regni caelorum; & quodcumque solveris super terram, erit solutum & in caelis.] Cui data est etiam societas beatissimi Pauli, vasis electionis, qui non diverso (sicut haereticis) sed uno tempore, uno eodemque die gloriosa morte cum Petro in urbe Roma sub Caesare Nerone agonizans coronatus est, & pariter super praedictam sanctam Romanam Ecclesiam Christo domino consecratus, eamque omnibus urbibus in universo mundo sua praesentia, atque venerando triumpho praetulit. Ergo prima Petri Apostoli sedes Romana ecclesia, non habens maculam, neque rugam, nec aliquid huiusmodi.

i. pars. In his omnibus, quanto gradus celsior, tanto major auctoritas invenitur. In maioribus siquidem est regendi, & iubendi potestas: in minoribus obsequendi necessitas.

C. IIII. *Inferiorum facta, superiorum sententia obnoxia sunt.*
Unde Nicolaus Papa ad Michaelem Imperatorem, in epistola, cuius initium est [Proposueramus.]

Inferior sedes superiori obsequere non potest. Sola ergo potior inferiori convenienter absolvit. Hinc liquido videtur, quia quem non potest absolvere, non potest iudicio inferiori potiorum ligare. & infra. Unde propheta ait: Nunquid gloriabitur securus contra eum, qui fecit eam? aut exultabitur ferrum contra eum, qui trahit eam? His ita ex divina scriptura, & probabili-um Patrum doctrina commentoratis, sole clarius exhibimus, non posse quemquam qui minoris auctoritatis est, eum qui maioris potestatis est, iudicis suis addicere, aut propriis definitionibus subjugare.

C. V. *De eisdem.*
Item eadem Epistola.

Nolite nos exultare facta, cuiuscumque proximo- rum nostrorum, quae sunt digna reprehensione, velle defendere, sed quod ita velimus filios circa spiri-

a Luc. 11. Matth. 9. b In decretis con 70. Episcopus. Poly. l. 1. c. 1. d. f. l. c. 1. e. 20. Pann. l. 2. c. 2. c. Matth. 16. d. Inf. dist. 1. c. sacrosancta. ex Ansel.

tualem patrem, & discipulos erga magistrum devotos atque sobrios esse; ut nulla penitus temeritate ad eorum vitam (ut non dicam dijudicandam) sed nec faerem tenuiter reprehendam profliant.

C. VI. *Inferiores maioribus nec benedicere, nec maledicere possunt.*
Item Nicolaus Papa eadem epistola.

Denique a si in epistola legimus ad Hebraeos b, quod minor a maiore benedicatur; restat profecto ut exigente ratione etiam maledicatur. Siquidem haec utique praenolentes periculosa tempora illi, qui ante nos fuerunt, providam in ecclesiis consuetudinem tradiderunt; hodieque in Romana ecclesia, quae magistra est omnium ecclesiarum, impretermissa est servata: ita ut nullus sacerdos maiore suo non innuente d. confacetote cuilibet rei benedictionem dare nitatur: sed anterior stans ad pronuntiandam aliquam lectionem, benedictionem quidem postulat, sed ei quilibet inferior non audeat penitus benedicere. Cur hoc? numquid benedicere peccatum est? absit. De maledicis enim, non de benedicis dicit Apostolus f, quia regnum Dei non possidebunt: sed per hoc innuitur, quanta censura frano inferiores quique a suis praepositis iudicandis cohercendi sunt, si his nec etiam benedicendi jus ullum penitus obtineant.

C. VII. *De eodem.*
Item eadem epistola.

Nunc autem divina inspiratione non nos pigebit, nec nobis impossibile erit, ostendere vobis (si tamen audire velitis) non posse quemquam rite ab his, qui inferioris dignitatis, vel ordinis sunt, iudicialibus submitti definitionibus. Siquidem tempore Diocletiani, & Maximiani Augustorum, Marcellinus episcopus urbis Romae, qui postea insignis martyris effectus est, adeo compulsus est a paganis, ut in templum eorum ingressus granathuris super prunas imponeret: cuius rei gratia collecto numerosorum concilio episcoporum, & inquisitione facta, hoc idem Pontifex se esse confessus est. Nullus tamen eorum proferre sententiam in eum ausus est, dum ei seipsum omnes perhiberent: Tuo ore iudica causam tuam, non nostro iudicio. Et iterum: Noli, a iudice nostro iudicio; sed collige in sinu tuo causam tuam, & rursus: Quoniam ex te, inquit, iustificaberis, aut ex ore tuo condemnaberis. Et iterum dicunt: Prima sedes non iudicabitur a quoquam. Item in eadem. Sed & cum quidam tempore quodam contra Xistum Papam tentassent quaedam mali: in numeris obijcere, & in concilio, cui & Valentinianus Augustus intererat, dictum fuisset. Non licere adversus Pontificem dare sententiam, siue exit idem procius Imperator, & in arbitrio praefati Pontificis tribuit iudicare iudicium suum. Et enim nullus Pontificum minorum, vel inferiorum urbium subaclus iudicis invenitur.

C. VIII. *Maiores a minoribus iudicari non possunt.*
Item Nicolaus eadem epistola.

Submittitur ignatus minorum, inferiorum, & subsectorum deliberationibus, cum sacris canonibus praecipientibus, & exemplis sanctorum Patrum, semper, ubi est maior auctoritas, sit eundem, & in omnibus controuersis, ad potioris sedis iudicia actio dirigatur. Quod non solum a catholicis, verum etiam ab ipsis constat observatum haereticis. Alioquin acephalum liquet esse concilium, ubi de tanta persona agitur, & maiorum non expectatur sententia, cum nec in causa clericorum:

a Ansel. lib. 7. cap. 1. 4. 4. lvo part. 3. cap. 17. & part. 6. cap. 33. b Heb. 7. c al. impretermissa. d al. iubente. e al. benedicere nitatur. f Gal. 3. g Poly. l. 1. tit. 20. Ansel. l. 2. c. 67. al. 76. lvo part. 3. cap. 8. Pann. l. 4. cap. 6. h al. non boni] orig. i orig. non habet.

inferioris gradus, solum episcopi sui iudicium tantummodo postulandum a sit.

C. IX. ¶ Minorum sententia, majores damnare non valent.

Idem Nicolaus ead. epist.

IN b tantum hanc praesumptionem sancti Patres apud Chalcedonem detectam sunt, ut Dioscorum Alexandrinum Antistitem inter cetera, idcirco positum sine ulla restitutione damnaverint, quia in contumacia i permanens erga primam sedis Romanae privilegium, respicere a suis superstitionibus, ut servaretur a prima sede Apostolica, noluit: & ponens * in celo os suum, & lingua eius transeunte super terram, excommunicationem in S. Leonem Papam declavit, ita ut in sententia contra ipsum prolata, hoc videlicet memorare praecipere dicerent; [Quoniam secundis excessibus priorem iniquitatem valde transcendit. Praesumpsit enim & excommunicationem dicere adversus sanctissimum, & beatissimum archiepiscopum magnum Romae Leonem.] Numquid ibi legitur inquisitionem fuisse factam, utrum iuste an iniuste ipsam Dioscorum excommunicationem dicitur? Non plane: sed absque omni controversia hoc in eo ulti sunt: quia cum esset inferior, potiorum quibuslibet conatus est laesere contumelias, teste Anatolio Constantinopolitano praesule: qui dicit e [Propter fidem non est damnatus Dioscorus: sed quia excommunicationem fecit domino Archiepiscopo Leoni.]

¶ In contumacia] Hinc usque ad verb. ponens, addita sunt ex originali.

DISTINCTIO XXII.

¶ Via ergo major a minori iudicari non debet, videndum est, quae inter caeteras ecclesias, primum locum, quae secundum, vel tertium obtineat. Romana ecclesia (sicut supra dictum est) primum locum inter caeteras obtinet: Alexandria secundum, Antiochena ecclesia tertium ab ea locum accipit.

C. I. ¶ Romana ecclesia caeterarum primatum tenet.

Unde Nicolaus Papa I. [d. scribit Mediolanensis per Petrum Damianum legatum suum.

Omnes sive patriarchi cujuslibet apices, sive metropolitani primatus, aut episcoporum cathedras, vel ecclesiarum cujuslibet ordinis dignitates instituit Romana ecclesia. Illam vero solum ille fundavit, & super petram fidei mox nascentis exiit, qui beato aeternae vitae clavigeri terreni simul & caelestis imperii iura commisit. Non ergo quilibet terrena sententia, sed illud verbum, per quod constructum est caelum, & terra; per quod denique omnia condita sunt elementa, Romanam fundavit ecclesiam. Illius certe privilegio fungitur, illius auctoritate fulcitur. Unde non dubium, quia quisquis cuilibet ecclesiae sui ius sum detrahit, iniustitiam facit. Qui autem Romanae ecclesiae privilegium ab ipso summo omnium ecclesiarum capite traditum auferre conatur, hic proculdubio in haeresim labitur; & cum ille vocetur iniustus, hic est proculdubio dicendus haereticus. Fidem quippe violat, qui adversus illam agit, quae mater est fidei; & illi contumax invenitur, qui eam cunctis ecclesiis praetulisse cognoscitur. ¶ Unde & ipse S. Ambrosius se in omnibus sequi magistratam sanctam Romanam profiteretur ecclesiam.

C. II. ¶ Non ab Apostolica, sed ab ipso Domino Romana ecclesia primatum accipit.

a al. prosequendum. b Poly. l. 1. tit. 20. Anselm. l. 2. cap. 65. Ivo p. 3. c. 3. Panm. l. 4. c. 6. & 7. * Pfil. 72. c In concilio Chalcedonen. actiune s. d junior. ¶ Anf. c Anselm. l. 1. c. 63. al. 64.

Item Anacletus servus servorum dei ad omnes episcopos, epistola 3. c. 3.

Acrosancta a Romana, & Apostolica Ecclesia non ab Apostolica, sed ab ipso Domino Salvatore nostro primatum obtinuit: & eminentiam potestatis super universas ecclesias, ac totum Christiani populi gregem affecta est: sicut ipse B. Petrus Apostolo dixit b. [Tu es Petrus, & super hanc petram aedificabo ecclesiam meam, & porta inferi non prevalebunt adversus eam; & tibi dabo claves, quae quaecumque super terram fuerint ligatae, & super terram, erit soluta in caelis.] Adhibita e est etiam societas in eadem Romana urbe beatissimi Apostoli Pauli, vasis electionis, qui uno die, unoque tempore gloriosa morte cum Petro sub principe Nerone agonizans coronatus est, & ambrosiana ecclesiam Romanam consecraverunt, aliosque omnibus urbibus in universo mundo sua praesentia, atque venerando triumpho praerulerunt. Et licet pro omnibus assidua apud Deum omnium sanctorum affundatur oratio; his tamen verbis Paulus beatissimus Apostolus d Romanis proprio chirographo pollicetur, dicens. [Testis enim meus est Deus, cui servo in spiritu vivo in Evangelio filii eius, quod sine intermissione memoriam vestri facio super orationibus meis.] ¶ Prima e ergo sedes est caelestis beneficii Romanae ecclesiae, quam (ut memoratum est) beatissimi Petrus, & Paulus duo martyri consecraverunt. Secunda autem sedes apud Alexandriam, B. Petri nomine a Marco ejus discipulo atque Evangelista consecrata est: quia i & ipse in Aegypto primum verbum veritatis directus a Petro praedicavit, & gloriosum suscepit martyrium; cui venerabilis successit Abilius. Tertia vero sedes apud Antiochiam eiusdem, id est, beati Petri Apostoli nomine habetur honorabilis, quia illi, priusquam Romam veniret, habitavit. Ignatium episcopum constituit; & illic primum nomen Christianorum novella gentis exortum est, & post pauca. f ¶ Innet beatos Apostolos quidam fuit discretio g potestatis, & licet omnes essent Apostoli, Petro tamen a Domino concessum est (& ipse inter se id ipsum voluerunt) ut reliquis omnibus praeseter Apostolis, & Cephas 2 id est caput & principium teneret Apostolatus, qui eandem formam suis successoribus, & reliquis 3 episcopis tenendam tradiderunt. Et non solum hoc in novotestamento est constitutum, sed etiam in veteri fuit: unde scriptum b est: [Moses, & Aaron in sacerdotibus suis] id est, primi inter eos fuerunt, & post pauca. ¶ Haec vero Apostolica i sedes, caput, & caput (ut praetatum est) omnium ecclesiarum a Domino, & non ab alio est constituta, & sicut cardine ostium regitur, sic hujus sanctae sedis auctoritate omnes ecclesiae (Domino disponente) reguntur.

¶ Quia] Hinc usque ad ver. Tertia, addita sunt ex originali: quae a Dionysio & aliam nonnulla.

¶ Cephas] In Evangelio Iohannis c. 1. Cephas (qua vox Syriaca est) exponebat xpi rē: quod Graeci petram significat: idq. docet etiam B. Hieronymus in comm. epist. ad Galatas, cap. 2. neque credendum est ignorasse Anacletum: sed voluisse eam ad Graecam linguam eo tempore nostram referre. Quod sicut Cyrillus Hierosolymitanus, catecheseos decimas, in romano, lingua non modo hebraicam, sed etiam graecam illi aetymologiam tribuens.

a Lib. 3. de sacramentis, cap. 1. In praefatione concilii Niceni. Poly. cap. l. 1. tit. 2. Ansel. l. 1. cap. 2. & 26. Panorm. lib. 2. cap. 2. b Matth. 16. c sup. dist. 21. cap. quatuordecim. d Roman. 1. e Panorm. l. 4. cap. 5. f Poly. lib. 1. tit. 1. Ansel. lib. 1. cap. 7. Durh. l. 1. cap. 149. Ivo part. 2. cap. 166. g al. discretio, & licet. h Pfil. 92. i Poly. l. 1. tit. 1. Ansel. l. 1. c. 2. Ivo part. 2. cap. 274.

